

**Załącznik do Uchwały Nr 71/VIII/2024
Rady Miasta Gostynina
z dnia 30 grudnia 2024 roku**

**Program Wspierania Rodziny
w Gminie Miasta Gostynin na lata 2025-2027**

Gostynin, dnia 30 grudnia 2024r.

WSTĘP

Rodzina to od pokoleń podstawowa grupa społeczna. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspakajania jego wielu potrzeb i wprowadza go w świat wartości i norm społecznych. Dobrze funkcjonująca rodzina zaspakaja potrzeby dzieci, ponieważ środowisko rodzinne jest źródłem miłości i akceptacji.

Współczesna rodzina boryka się z różnorodnymi problemami, którym nie zawsze jest w stanie sprostać. Pogorszenie kondycji rodziny wpływa destrukcyjnie na jej funkcjonowanie. Rodzina dysfunkcyjna nie wypełnia swoich zadań względem dzieci. Na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby dorosłych, zaburzona więź emocjonalna między członkami rodziny. Ponieważ występujące problemy są bardzo złożone wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o przepisy z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy do zadań własnych Gminy należy, m.in. opracowanie 3-letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie rodzicom pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny.

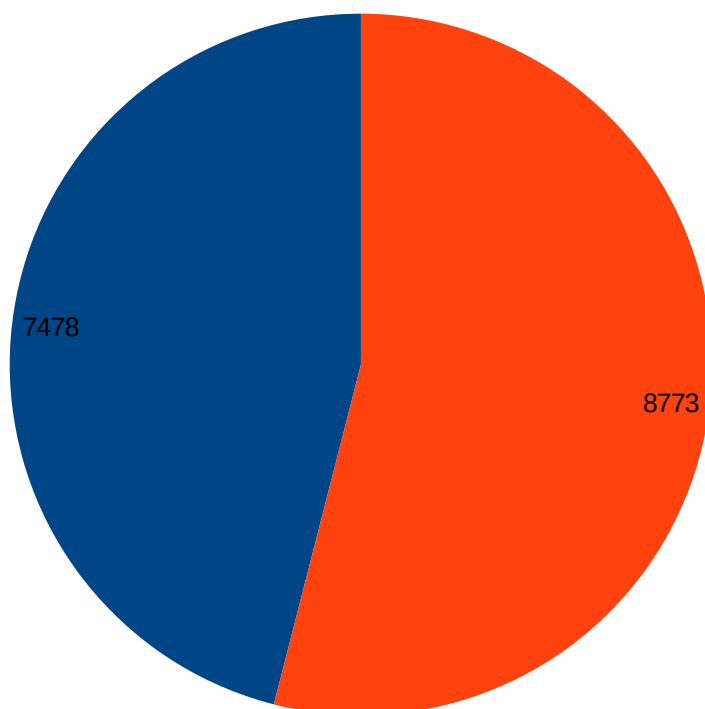
Podstawy Prawne Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gostyninie na lata 2025-2027

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r., poz. 177 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r., poz. 1283 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przemoc domowej (Dz. U. z 2024r., poz. 424);
4. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 2151);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r., poz. 1939);
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2023r., poz. 1923)
7. Ustawa dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r., poz. 1465);
8. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gostynina na lata 2022 – 2030.

I. Diagnoza środowiska lokalnego w zakresie wspierania rodziny

Siedzibą i obszarem działania Ośrodka jest miasto Gostynin o liczbie mieszkańców 16 251 tyś. osób (w tym 8773 kobiet oraz 7478 mężczyzn) z czego 15 764 tyś. osób zameldowanych na pobyt stały oraz 487 osób zameldowanych na pobyt czasowy.

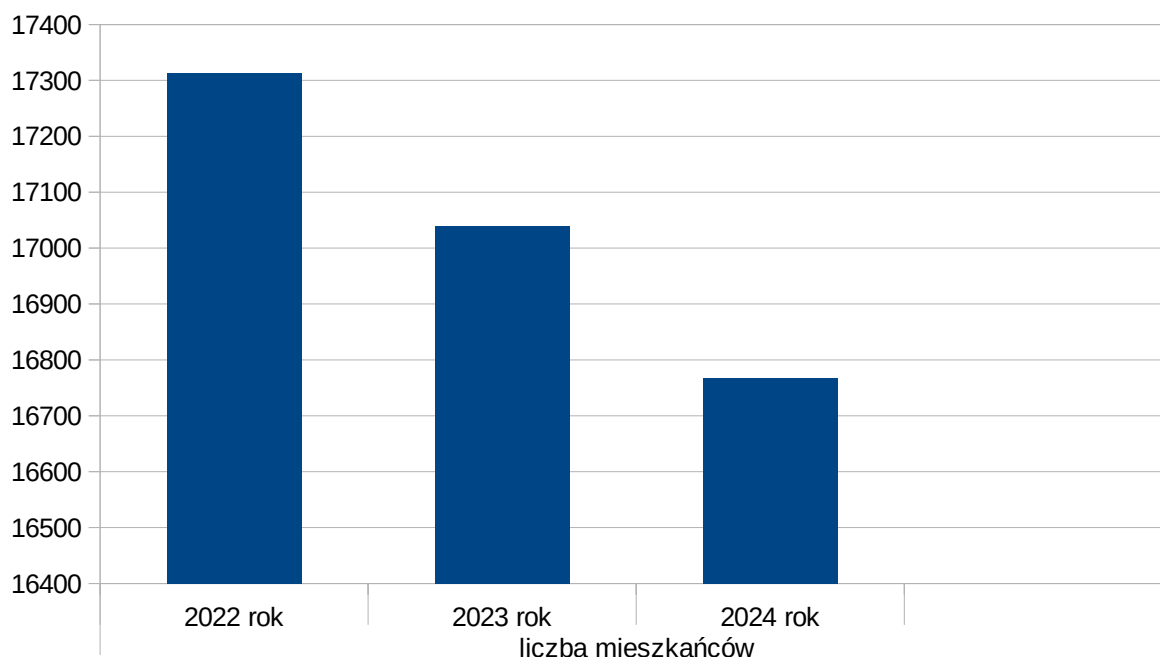
Wykres Nr 1 – liczba mieszkańców Gostynina z podziałem na płeć

- liczba mężczyzn
- liczba kobiet

Źródło: dane z UM Gostynin, Wydział Spraw Obywatelskich na dzień 17.12.2024 r.

Wykres Nr 2 – liczba mieszkańców Gostynina na przestrzeni lat 2022 - 2024

Źródło: dane z UM Gostynin, Wydział Spraw Obywatelskich

Na podstawie zebranych danych wynika, że na przestrzeni lat widoczny jest spadek liczby mieszkańców Gostynina. W roku 2022 liczba mieszkańców Gostynina wynosiła 17 314 tys. osób, w 2023 roku zauważalny jest powolny spadek liczby mieszkańców, który wynosił 17 040 tys. osób. W roku 2024 liczba mieszkańców ponownie zmniejszyła się o liczbę mieszkańców porównywalną w latach poprzednich tj. 16 767 tys. osób. Tendencja spadkowa liczby mieszkańców Gostynia wpływa na ilość osób korzystających ze wsparcia tutejszego Ośrodka w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2024r., poz. 1283 ze zm.).

II. Pomoc Społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach godności człowieka.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje rodzinę jako "osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom" w oparciu o art. 7 ww. ustawy.

Liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej tutejszego Ośrodka na przestrzeni lat obrazuje poniższa tabela:

TABELA Nr 1 - liczba rodzin oraz liczba osób w rodzinach

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2022	509	835
2023	483	838
2024	373	614

Źródło: dane własne, sprawozdanie roczne MRiPS

Z analizy powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest wyraźny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Na podstawie zebranych informacji wynika, iż wraz ze spadkiem liczby mieszkańców miasta Gostynina zmniejsza się liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka.

TABELA Nr 2 – powody przyznania pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2022r.	2023r.	2024r.	2022r.	2023r.	2024r.
Ubóstwo	357	333	244	613	557	360
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	12	8	8	12	8	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	9	7	47	38	35
W tym; potrzeba ochrony wielodzietności	6	4	4	35	22	23
Bezrobocie	250	242	163	518	496	319
Niepełnosprawność	237	226	196	349	346	283
Długotrwała lub ciężka choroba	304	291	245	422	414	333
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	89	91	56	293	298	186
Rodziny niepełne	74	74	47	212	208	139
Rodziny wielodzietne	23	24	16	123	125	80
Przemoc domowa	1	2	0	7	7	0

Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	20	16	15	24	20	18
Narkomania	9	7	5	10	7	18
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	10	3	4	10	4	4
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	1	0	0	2	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	1	0	0	1	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane własne, sprawozdanie roczne MRiPS

Z analizy danych wynika, że najczęściej beneficjentów świadczeń z pomocy społecznej stanowiły osoby znajdujące się w ubóstwie, na drugim miejscu stanowiły osoby długotrwale lub ciężko chorujące, na kolejnym miejscu znajdowały się osoby bezrobotne oraz niepełnosprawne. Wśród wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej znaczną ilość stanowią rodziny borykające się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i braku umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

III. Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Wspieranie rodziny realizuje się za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego bądź na podstawie wydanego postanowienia Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich. Praca ta jest prowadzona także w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną.

W przypadku, gdy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i jeśli z analizy sytuacji rodziny wynika konieczność jej wsparcia wnioskuje do Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę stabilizacji życiowej, która jest niezbędna do prawidłowego rozwoju dziecka.

Asystent z udziałem rodziny opracowuje spójny plan pracy i szeroko rozumianej pomocy rodzinie wychowującej dziecko w prawidłowym wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych. Celem pracy asystenta przy aktywnej współpracy rodziny jest przywrócenie kompetencji dotyczącej prawidłowego funkcjonowania w środowisku rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków. Działania kierowane do rodzin przeżywających trudności mają na celu wsparcie, rozwój i wzmacnianie więzi ze środowiskiem. Asystent rodziny z założenia ma pomagać rodzinie w środowisku i towarzyszyć w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gostyninie zatrudnionych jest dwóch Asystentów Rodziny na podstawie umowy zlecenia.

TABELA Nr 3 – wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na przestrzeni lat 2022 - 2024

Wykaz rodzin	2022r.	2023r.	2024r.
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	19	16	18
Liczba dzieci w rodzinach	33	30	37
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na mocy postanowienia Sądu Rodzinnego	11	7	9
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny we współpracy dobrowolnej	8	9	9

Źródło: dane własne

TABELA Nr 5 – powody przyznania rodzinie asystenta rodziny na przestrzeni lat 2022 - 2024

Powody przyznania rodzinie asystenta	Liczba rodzin		
	2022r.	2023r.	2024r.
Niezaradność życiowa/brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	10	8	11
Upośledzenie intelektualne	3	2	2
Uzależnienie od alkoholu	4	4	3
Nadużywanie substancji odurzających	0	0	0
Wielodzierność	0	0	0
Młody wiek rodziców	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0
Ubóstwo	0	0	0
Niepełnosprawność rodziców	2	2	2

Źródło: dane własne

Z analizy danych wynika, iż na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny utrzymała się na podobnym poziomie.

Najczęstszym powodem objęcia rodziny wsparciem asystenta jest niezaradność życiowa/brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, drugim istotnym powodem objęcia rodziny tą formą pomocy jest uzależnienie od alkoholu oraz upośledzenie intelektualne rodziców. Niski wskaźnik stanowi niepełnosprawność rodziców.

W 2022 roku z 19 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 11 rodzin zostało zobowiązanych Postanowieniem Sądu Rejonowego w Gostyninie Wydział Rodzinny i Nieletnich do współpracy, 8 rodzin rozpoczęło pracę z asystentem rodziny na wniosek pracownika socjalnego tutejszego Ośrodka za zgodą rodziny. Asystenci zakończyli współpracę z 7 rodzinami. W przypadku 5 rodzin w efekcie współpracy z asystentem rodziny nastąpiła poprawa sytuacji, zostały zrealizowane wszystkie zadania zawarte w planie pracy z rodziną, 1 rodzina zmieniła miejsce zamieszkania, w przypadku 1 rodziny troje dzieci zostało umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej.

W 2023 roku wsparciem asystenta rodziny objętych było 16 rodzin. Asystenci rodziny zakończyli współpracę z 5 rodzinami. W przypadku 1 rodziny w efekcie współpracy z asystentem rodziny nastąpiła poprawa sytuacji, zostały zrealizowane wszystkie zadania zawarte w planie pracy z rodziną, 2 rodziny zmieniły miejsce zamieszkania, a w przypadku 1 rodziny dziecko zostało umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej, natomiast w przypadku drugiej rodziny dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

W 2024 roku wsparciem asystenta zostało objętych 18 rodzin. Asystenci zakończyli współpracę z 4 rodzinami. W przypadku 3 rodzin w efekcie współpracy z asystentem rodziny nastąpiła poprawa sytuacji, zostały zrealizowane wszystkie zadania zawarte w planie pracy z rodziną, 1 rodzina zmieniła miejsce zamieszkania.

Na przestrzeni trzech lat większą liczbę stanowiły rodziny, które podjęły współpracę z asystentem na wniosek pracownika socjalnego za zgodą. Mniejszą liczbę stanowiły rodziny, które zostały zobowiązane do współpracy z asystentem na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego w Gostyninie Wydział Rodzinny i Nieletnich.

IV. Piecza Zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa - okresowa forma opieki nad dzieckiem. Pieczę zastępczą organizuje powiat, która jest sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. W pieczy zastępczej umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Pieczka zastępcza przygotowuje dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonania trudności życiowych, nawiązania i podtrzymania więzi rodzinnych. Istotnym jest również zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych i edukacyjnych.

TABELA Nr 6 – koszty poniesione za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2022 - 2024

Koszty	2022r.	2023r.	2024r. (do 30.06.2024r.)
Opłata za pobyt dzieci w pieczy instytucjonalnej	414 690,88 zł	532 270,94 zł.	260 638,60 zł.
Opłata za pobyt dzieci w pieczy nieinstytucjonalnej	66 356,35 zł.	90 588,15 zł.	44 473,34 zł.

Źródło: dane własne

TABELA Nr 7 – liczba dzieci umieszczonych w pieczy instytucjonalnej i nieinstytucjonalnej na przestrzeni lat 2022 – 2024

Wykaz rodzin	2022r.	2023r.	2024r.
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy instytucjonalnej / nieinstytucjonalnej	32	33	30
Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych / usamodzielnionych / adopcja	1	1	5

Źródło: dane własne

Opłata za pobyt dzieci w pieczy instytucjonalnej jest znacznie wyższa, niż opłata za pobyt dzieci w pieczy nieinstytucjonalnej. Związane jest to z wysokością kosztów opłaty za każde dziecko przebywające w pieczy instytucjonalnej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed jego umieszczeniem ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2022 roku i 2023 roku liczba dzieci, które powróciły do rodzin

biologicznych jest taka sama. W 2024 roku dwoje dzieci usamodzielniało się i podjęło dorosłe życie, natomiast troje dzieci zostało adoptowanych.

Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu przywrócenia władzy rodzicielskiej i powrotu dziecka do rodziny biologicznej obowiązani są do współpracy z instytucjami, utrzymywania kontaktów z dzieckiem oraz niwelowania przyczyn, które spowodowały ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej, a w konsekwencji umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

V. Cele programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasta Gostynina na lata 2025-2027 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb materialno-bytowych rodziny.
2. Podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin, wsparcie rodzin dysfunkcyjnych.
3. Kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności.
4. Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
5. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz problemów wychowawczych wśród dzieci.

VI. Czas realizacji

Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2025 – 2027.

VII. Odbiorcy programu

Program skierowany jest do rodzin z terenu Miasta Gostynina z uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin, którym została ograniczona, bądź odebrana władza rodzicielska, w tym rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

VIII. Realizatorzy programu

Program będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie przy współpracy:

- Urząd Miasta Gostynina
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie
- Sąd Rejonowy w Gostyninie
- Komenda Powiatowa Policji w Gostyninie
- Placówki Oświatowe
- Placówki Służby Zdrowia
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie

IX. Przewidywane efekty Realizacji Programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodziny;
3. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa rodziny, budowanie więzi rodzinnych;
4. Zwiększanie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego;
5. Wykorzystanie istniejących zasobów instytucji działających na rzecz wsparcia rodzin i dzieci;
6. Przeciwdziałanie umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej;
7. Poprawa funkcjonowania rodziny w celu stworzenia odpowiednich warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
8. Wzrost świadomości rodzin na temat skutków, jakie powodują różnego rodzaju uzależnienia.

X. Monitoring i ewaluacja

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie jest realizatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 oraz będzie odpowiadał za sporządzenie corocznych sprawozdań i będzie monitorował stopień realizacji programu. Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych poprzez podejmowane działania zmierzających do ich osiągnięcia. W trakcie realizacji programu istnieje możliwość dokonania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb.

XI. Źródło finansowania

Źródłami finansowania programu są:

1. budżet państwa, dotacje celowe i dofinansowania zadań własnych;
2. budżet Gminy Miasta Gostynina;
3. inne źródła finansowania.

Szczegółowe źródła finansowania zadań w zakresie programu określa uchwała Rady Miasta Gostynina na dany rok budżetowy.